Kompánek stále žije v srdciach Rajčanom

Autor: Miroslav Bros, 02.03.2015
č. 2/2015

KOMPÁNEK STÁLE ŽIJE V SRDCIACH RAJČANOV

20. januára sme si pripomenuli štvrté smutné výročie úmrtia nášho rodáka akademického sochára, maliara a ilustrátora Vladimíra Kompánka. Vyrástla v ňom pre slovenské umenie mimoriadne cenná umelecká osobnosť, ktorá zanechala svojou tvorbou trvalú stopu.
Všetci sme si určite všimli, že na našom námestí vyrástla nová dominanta – pamätník, ktorý je venovaný významnej slovenskej osobnosti, vzácnemu rajeckému rodákovi Vladimírovi Kompánkovi. S myšlienkou vytvoriť pamätník prišli jeho priatelia, známi a spolupracovníci, ktorí oslovili s týmto návrhom aj vedenie mesta, ktoré s nadšením pristúpilo k jeho realizácii. A tak od novembra 2014 zdobí naše námestie ďalšia pripomienka na nášho významného rodáka – tri krásne Kompánkove diela (s názvami Zvonička, Penát a Matka) a pamätný kameň, na ktorom dominujú jeho slová: „Život je uzučký priechod, hľadám mu prah“ a text Vladimír Kompánek 1927 – 2011, rodák z Rajca, významný slovenský sochár a maliar.
S ďalšou krásnou myšlienkou, pri spomienke na jeho úmrtie, prišli jeho priatelia a známi – urobiť z jeho diel výstavu. Okolo dvadsať jeho sôch, hračiek, fašiangových maškár či dokonca Betlehem sme mohli obdivovať najskôr v nedeľu 25. januára v Pastoračnom centre po nedeľných omšiach a po dohode Mestského kultúrneho strediska Rajec s majiteľom sôch sa výstava presunula do mestskej radnice, kde môžeme tieto diela obdivovať ešte nejaký čas. Úžasnú možnosť poprezerať si Kompánkove diela „naživo“ už využilo nielen množstvo Rajčanov, ale aj návštevníkov mesta.

Vladimír Kompánek sa narodil 28. októbra 1927 v Rajci ako druhý syn rezbára Elemíra Kompánka a Anny Kompankovej, rodenej Igondovej. Po maturite nastúpil na Vysokú školu pedagogickú v Bratislave na odbor kreslenie a zemepis. V roku 1949 študoval grafiku na novozaloženej Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u profesora D. Millyho. V roku 1950 prešiel na štúdium sochárstva k profesorovi J. Kostkovi. Po ukončení štúdia, v roku 1954, sa vrátil do rodného Rajca. Zúčastnil sa na Výstave mladej generácie v Bratislave. V roku 1959 mal prvú samostatnú výstavu v Galérii Cypriána Majerníka a z rodného Rajca sa presťahoval do Bratislavy. V roku 1962 vytvoril prvé sochy z dreva. Zúčastnil sa na XXXII. bienále v Benátkach a na výstave československého umenia v Moskve a Leningrade. V roku 1965 mal samostatnú výstavu v Galérii Cypriána Majerníka a získal Cenu C. Majerníka. Patril medzi spoluzakladateľov Skupiny Mikuláša Galandu. Ťažiskom jeho tvorby bola tvorba skulptúr, neskôr sa dostal ku kresbe a maľbe a k dreveným hračkám. Celý život nosil v sebe svoj domov, kraj svojho detstva a jeho dielo je plné lásky k nemu. Z neho si bral námety k svojej umeleckej práci.
Charakteristická v jeho tvorbe je spätosť s prírodou a dedinou. Častým motívom je žena, poľné znaky, totemické symboly, ľudová architektúra, stromy a v maľbe často stvárňuje motív fašiangových masiek.
Jeho dielo je známe nielen po celom Slovensku, ale aj v zahraničí. Za svoju tvorbu získal mnoho ocenení, spomenieme aspoň najvýznamnejšie: Laureát štátnej ceny K. Gottwalda, Nositeľ ceny Cypriána Majerníka, v roku 1967 si vo Viedni prebral Cenu J. G. Herdera, ktorá sa udeľuje ako najvyššie vyznamenanie v oblasti kultúry v Rakúsku. V roku 1969 mu bol udelený titul Zaslúžilý umelec, v roku 2002 Cena Martina Benku, v roku 2003 Cenu M. A. Bazovského a v roku 2007 Krištáľové krídlo – mimoriadna cena za celoživotné dielo.
Svoju tvorbu prezentoval na desiatkach výstavách nielen doma, ale aj v zahraničí – v roku 1967 zhotovil drevené reliéfy a bronzovú sochu nevesty pre československý pavilón na Expo v Montreali, v roku 1970 vystavoval drevené plastiky na Expo v Ósake.
Myslím si, že môžem povedať za všetkých: ***„Sme hrdí, že medzi nami žila taká významná osobnosť, akou bol akademický sochár, maliar a ilustrátor Vladimír Kompánek. Česť jeho pamiatke!“***

Z. Ščasná, MsKS Rajec
4x foto: archív MsKS Rajec
Text k foto: Študent Vladimír Kompánek s mamou Annou – 50-te roky.
(Foto: Súkromný archív Anny Porubčanskej)

späť